

SUOMEN TEOLLISUUSLEHDEN

Kotitaide

IV * Syyskuu * 1902

OSASTO (A) HUONESISUSTUSTA JA TAIDE
TEOLLISUUTTA VARTEN

STJÄ KAUS-
JA KAARE-
MÄNEN * *
JONKA JAA-
REKKAHAN-
TO. * * *

TOIMIKUNNAN osaa ottavat: ~ ~ ~

Väinö ja Yrjö Blomstedt · Verner v. Es-
sen · Birger Federley · K. Kallio · Armas
Lindgren · Usko Nyström · Vilho Penttilä ·
Eliel Saarinen · Anna Sahlstén · Magnus
Schjerfbeck · Lars Sonck · Victor Sucks-
dorff · Louis Sparre · Helena Wilenius ym.

TOIMIKUNNAN: ~ ~ ~ ~ ~

Uladimirinkatu 1. * Huki 10-2. * Puhelin 644.

POSTIOSOITE: Suomen Teollisuuslehdien Kotitaide.

TILAAKSI: 8 mk H-gissä, 8 mk 50 p. ristisiteessä.
B-osastoa voi tilata myös erikseen 3 mk. H-gissä
ja 3 mk. 50 p. ristisiteessä. Kotitaide ilmestyy
kerran kuussa vuoroin A-, vuoroin B-osastona.

I V-KERTÄ.
(H) IV.

Tämän numeron toimitti Yrjö Blomstedt.

MERKKIMIEHIÄ KOTITAITEEN ALALLA.

II.

William Morris ja hänen tehtaansa.

Yhtäsuuri vaikutus kuin prerafaeliittisellä liikkeellä Englannissa oli maalaustaiteeseen, yhtäsuuri ellei suurempi oli ja on sen liikkeen reformaatorinen vaikutus, joka tarcoitti muutamien teollisuus- ja varsinkin puhtaasti käsiteollisuustuotteiden valmistamista, liikkeen, josta on alkuisin nykyaikainen „modärni“ tyyli asumuksissa ja talouskapineissa ei ainoastaan Englannissa, vaan koko Euroopassa.

Oli joukko nuoria miehiä, jotka kaikki olivat lähempänä kirjallisuutta ja runoutta kuin kuvaavia taiteita, mutta joista kumminkin tuli koko taideteollisuuden uudistajat.

Ja tämä uudistus alkoi jo melkein puolisen vuosisataa sitten, jotavastoin esim. Saksassa on vasta joku vuosi takaperin aikaansaatu Münchenissä „Yhdistyneitä työpajoja“, joiden periaate on — englantilaisten mallin mukaan — saada aikaan yhdysvaikutus taiteilijain ja käsityöläisten kesken taiteellisten taloustarpeiden, käytettävien tahi koristavien, aikaansaamiseksi. Näin jo toki Saksassa, milloin meillä? —

Englannissa antoi liikkeelle elämän eräs runoilija. Aate lähti oikeastaan John Ruskinista, joka silloin vaikutti sangen suuresti niihin taiteilijoihin ja runoilijoihin, jotka kuuluivat prerafaeliittiseen piiriin. Ja William Morris, „Firman“ perustaja, bentomielisten runojen laatija, oli oikeastaan tuon Oxfordin professorin oppilas. Myöskin maku-uudistuksen sulattaminen sosiaalisiin uudistushommiin, jommoista Morris tehtaassaan kokeili, näyttää olevan oikeastaan alkuisin Ruskinin päästä.

Mutta toimivasti ei Ruskin ollut osallisena tämän alallaan ainoan tehdashomman perustamisessa. Sen todellisia toimimiehiä olivat paitsi perustajaa, taidemaalari Rossetti, Madox Brown ja Burne-Jones ynnä kolme muuta. Seitsemän oli tässäkin veljeskunnassa, kuten prerafaeliittisessa.

Ja niinkuin tämä yritti ja saikin aikaan muutoksen maalaustaiteen suunnassa, samoin myöskin „Morriksen tehdas“ muutti koko rakennusten sommittelun ja asumusten koristelun. Tämän ohella tässä koetettiin ratkaista palkkakysymys työmiesten hyväksi myöntämällä osan voitosta näille.

Yritys ei ollut mikään vähäpätöinen ja pieni. Ja kun sen kerrassaan hämmästyttävää, vaikutusta tarkastaa niin olemme valmiit ihailemaan rohkeaa perustajaa.

Esimerkkinä sen vaikutuksista muistakaamme vain huonekalujen- ja seinäin- kattamiskankaat tahi aikamme paperitapetit. Verrattakoon uudenaikaisiin englantilaisiin niitä ranskalaisia, joihin englantilaiset eivät vielä ole vaikuttaneet. Nämät oikeat ranskalaiset mallit ovat useimmiten klassillisen ikäviä. Niissä ei näe muuta kuin tunnettujen rokokookiemuroiden ijankaikkista toistamista, sietämättömiä, stiliseerattuja ruusupensaita, joita aina samat pari kukkaistarhaa toisiinsa liittää.

Värin nyansseeraus niissä saattaa kyllä silmiä hivellä, samoinkuin ne ensi katsomaltakin saavat uskomaan, että ne ovat alkuisin maasta missä taiteella on traditsiooninsa. Mutta niiden muotokieli on aivan köyhä ja mykkä. Ne ikävystyttävät meitä, ne eivät meidän fantasialemme tarjoa mitään.

Vaan muistakaamme nykyaikaisia englantilaisia tapetteja. On niinkuin „astuisi Watteaun luonnosta Böcklinin esittämään, Gessnerin paimenromaanista Kundri-Parzivalmaailmaan tahi vanhanaikaisesti koristellusta puutarhasta troopillisten kukkaisten satumaailmaan“, kuten muuan saksalainen näitä arvostellessaan lausuu. Me joudumme ihastuksen pyörinään nähdessämme sellaisen muoto- ja väririkkauden, ja aina uudelleen rokkean fantasialeikkittelyn luonnon kanssa.

Missä teollisuus on niin uusiluomaista, siellä on taidetta sen sanan täysimmässä merkityksessä. Se kietoo pian mukaansa ei ainoastaan kotimaiset, vaan myöskin ulkomaiset tuotteet.

Oikeastaan vain Ranska nykyään vielä jossain määrin vastaan ponnistelee. Kansalliset traditsionit täällä ovat liian vanhoja, kansallinen maku liian vahva ja itsenäinen. Mutta vaikkapa englantilainen tyyli ei olekaan ranskalaisiin asumuksiin tunkeutunut, pistää se kumminkin sangen usein silmiin kaduilla, värihekkuisista ilmoitus-plakaateista.

Paitsi kankaitten, tapettien ja mattojen, joita William Morris itse paljon piirteli, sekä

kaikenkaltaisten huonekalujen valmistamista, harjoitettiin „Morris ja kumpp:in liikkeessä“ erittäinkin koristeellista lasimaalausta, joihin Rossetti ja Burne-Jones useimmiten luonnokset laativat.

Myöskin tässä taiteessa alkoi täten uusi tyyli. Ennen olivat saksalaiset tehtaantekijät Englantiin lasimaalaukset. Ne olivat saksalaisten maalareiden laatimia, jotka tuskin suuria huolivat tämän taidehaaran erikoisesta tekniikasta, ja jotka luonnoksissaan eivät eroittaneet tulivatko ne freskoiksi vaiko lasikuviksi. Tietysti ei tällöin voinut puhetta olla mistään tyyliä muodostavasta periaatteesta. Tässä, kuten yleensä sen ajan saksalaisissa taiteissa, pantiin melkein kaikki arvo esitetyn laatuun, eikä juuri mitään arvoa esityksen koristavaan luonteeseen.

Mutta tämän arvon antoivat aina Morrisin tehtaantekijät työlleen. Heidän mielestään oli tekotavan sopeuduttava tehtäviin aineen laadun mukaan.

Yrityksen liikeperiaate kuului: ei mitään, ei pienintäkään työtä tehdä ostajien makuun, mutta se mikä tehdään on parasta, jonkatakia siitä myös korkein hinta vaaditaan. Prinsippi oli näin ankaraksi laadittu, jotta toivottu maun parannusmuutos todella tapahtuisi. Korkeat hinnat tavaroilleen voivat asettaa vain ne, jotka rohkenevat taata työnsä laadun vastaavan niitä.

William Rosetti ei lausu liikaa, sanoessaan: Mitä enemmän ajattelee asiata, sitä ihmeteltävämpää on, että kolme nuorukaista, melkeinpoikaista, kaikki kolme sydämetään sängen kevytmielisiä ja kaikkea ulkonaista ylenkatsovia, yhtyivät niin vakavaan hommaan kuin preraphaelismi on ja että samansuuntaisesti taas toiset samanhenkiset nuorukaiset läpiajoivat niin laajan ja merkittävän asian kuin koko dekoratiivisen taiteen multistuksen ja uudistuksen.

J. K.

„KÄSITYÖNYSTÄVÄIN“ MATTOJA (gobelinia).

Väinö Blomstedtin piirustusten mukaan.

VÄRIT:

POHJA: ruskeanpunainen.

KOKKAT: vaaleankahviseurkeita, kanta sininen, varret latvasta mustia, alemmaa harmaita.

REUNUS: indigosinistä ja vihreätä.

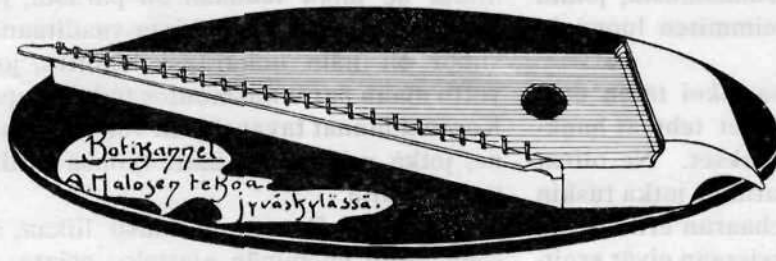
VÄRIT:

POHJA: vihreä.

KOKKAT: keltaisia, punaisella keskuksella.

REUNA: kellervän harmaa sinisillä kuvioilla sekä syrjäviivalla.

KANNEL KOTITAITEILIJAN KANSALLISSOITIN.

„Jätti kantelelta jälille,
Soiton Suomelle sorean,
Kansalle ilon ikuisen,
Laulut suuret lapsillensa.“

Kotikannel.

Tehty Halonen & Kumppin harmonio-telehtaassa Jyväskylässä.

Kalevala tietää kertoa, että vanha Väinämöinen, kuulusa kansallisoittaja ja maan valio laulaja ottaessaan hyvästit kansaltaan lähteäkseen „ylähäisiin maaemihin, alahäisiin taivosihin“ jätti kanteleensa ja soittonsa perinnöksi jälkeentuleville polville.

Heikkona kajastuksena kuulee nyt enää kumminkin tämän ikikuulun esiisien soitto-koneen kaunista kumajamista. Kaukaisimistakin salon sopukoista on sen heleä helkyntä kadonnut, vaijennut väräjämästä. Hyljeksien on se syrjään sysätty matalimmassakin majassa. Ei kyetä kanteleella nyt, kuin ennen, pimeissä pirteissä pyhä-iltoina kotoväen keskuudessa hartautta herättämään. Ilotiloista on sen kaunis kajahdus kaikonnut pois kenties ikipäiviksi.

Kantele on kadonnut. Sen soittoaito unohtunut.

Kumminkin on tämä soma soitto-kone sellainen, että se yksinäisyydessä mietiskelijälle tarjoisi vienosti viihdyttävää viehätystä. Semminkin perhesoittona kotitaiteessa olisi se sopivimpana tunteiden tulkitsijana. Sen sisäänpäin kääntynyt soitin sävel olisi omiansa ilmasemaan päivän pienet murheet ja suuret surut. Se myös kantaisi kuvaavasti kuuluville salaperäiset riemun ja ison ilon ilmaukset. Tuskinpa löytyy toista kielisoitinta, joka niin sattuvasti tulkitsee noita sydämen sisimmästä tulevia surunvoittoa, suomalaisomaisia tunteita, kuin kaihoisointusa pieni kanteleemme.

Pyhä velvollisuutemme sentähden olisi virittää uudelleen eloon nuorisossa nousevassa, kansassa kasuavassa tämän kodikkaan, kansallisen soittoimen heleä helkyntä.

Kantele olisi hankittava jokaiseen kansalliseen kotiin, jossa taiteesta ja sen sivistävästä vaikutuksesta nautitaan. Mökkiläisen majassa, talollisen tuvassa, säätyläisen sievässä salissa olisi se kohotettava kunniasijalle, joka sillä on kansallisperintönä oleva. Kilvan olisi kaikkien opittava sitä soittamaan. Jokaista lasta olisi opetettava sillä

soittelemaan monet sievät lasten laulut, kauniit kansan sävelet. Vanhempien ja opettajien tulisi oppia sen soittoaitoa, jotta itse voisivat kotonaan ja koulussa sitä lapsilleen ja oppilailleen opastaa. Tämä taito ei ole niin vaikea, etteikö jokainen muuten soittoon taipuvainen henkilö voisi sitä kyllin hyvästi oppia. Kodikkaalta varmaankin näyttäisi ja kuuluisi, kuin perheessä vanhemmat ja heidän lapsensa yhteisesti muodostaen „kotikvartetin“ soittelisivat „Vienan rannall' koivun alta“, „Tuoll' on mun kultani“, y. m. omia laulujamme. Somalle soisi kokonaisen luokan soitto kanteleilla, yhtä somalle, kuin kansallisteatterimme vihkiäisissä monilukuisten kannelten yhteissävelet!

Kanteleita on, kuten tietty, viisikielisestä useampikymmenkieliseen asti. — Viisikielisesti s. o. viidellä sormella voidaan tietysti soittaa myös useammalla koskettimella varustettua kannelta. — Väinämöinenkin lie soittanut viisin sormin, koska Kalevala hänestä laulaa, että hän:

„Laski kynttä kymmenkunnan,
Viisi sormea viritti,
Kielille kapahumahan,
Sävelille hyppimähän.“

Viisin sormin soitettavia on varsin somia, alkuperäisiä suomalaisia sävelmiä, joilla kullakin on omat kuvaavat nimityksensä. Näistä useat ovat vielä kirjoihin painamatta tai muistiin merkitsemättä.

Tällaista viisikielistä soittoa voisivat kenties helposti oppia juuri lapset ja tulisi heitä varten valmistaa noita pieniä viisi- ja kymmenkielisiä kanteleita, joita etenkin Karjalassa vielä tapaa. Useampikielisiä sopisi käyttää kehittyneempää „kamarimusiikkia“ varten, jossa moniäänisempi ja vaikeampi mukasoitto eli säestys tulisi kysymykseen.

Vaikeata ei suinkaan olisi hankkia näitä soitto-koneita. Niitä onkin saatavana erittäin hyviä ainakin eräissä Helsingin soitinkoupoissa ja niiden tekijöitä on monessa pai-

kassa maaseuduilla. Erityisen kuuluisina kanteleen tekijöinä mainittakoon tässä harmoonin tekijät Herrat Halonen & K:ni, jotka äskettäin ovat siirtyneet asumaan Jyväskylään. He valmistavatkin parhaimmiksi tunnetut kanteleet esim. Helsinkiin Fazer & Westerlandin musiikkikauppaan.

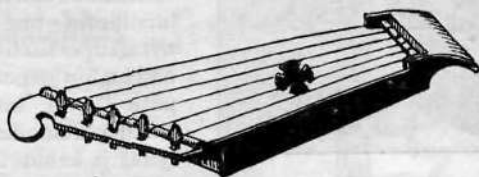
Halosten kanteleiden valmistamisessa on pyritty eheään, pehmeästi sointuvaan ja koko äänialaltaan saman väriseen sointiin. Näillä kanteleilla, joista kuva nähdään luvun alussa, on erittäin siro ulkomuoto. Sen muovailemisessa on seurattu niin paljon kuin mahdollista *vanhan kansalliskanteleen mallia*. Valmistetaan etupäässä vienosointisia kanteleita, joissa kansi aina on tehty hienosyisestä männystä. Kuusikantisiakin tehdään, mutta ovat ne silloin kirkaampiäänisiä ja soveltuvat tällaisina paremmin konserttitarkoituksiin. Pehmeäsointuinen kantele on sopivampi kotitaiteilijan käytettäväksi, sillä sen „sordiinin“ tavoin himmentynyt ääni miellyttää enemmän itse soittajaa. Ääni ikäänkuin kääntyy takasin häneen omaan itseensä.

Olemme olleet tilaisuudessa näkemään ja koettelemaan näitä Halonen & K:in tehtaassa valmistettuja kanteleita, emmekä voi kyllin kiittää niiden hienon hienoa tekoa, somaa ulkomuotoa ja sointusaa ääntä. Sellaiseksi kuvittelemmekin todella kansallista kanteletta, jonka soisimme leviävän jokaiseen suomalaiseseen kotiin, jossa taidetta harrastetaan.

Tulkoon kanteleen ihana soittotaito yhtä yleiseksi, kuin laulutaito maassamme! Oppikoon jokainen Suomen kansakoulun ja kodin lapsi itsekkin valmistamaan itselleen tämän soman soittokoneen! Oppikoon hän sitä niin sievästi soittamaan, kaunihiesti kajahuttamaan, kuin itse vanha Väinämöinen, josta runo laulaa:

„Kun hän soitteli kotona,
Huonehessa honkaisessa,
Niin katot kajahtelivat,
Permannot pemahtelivat,
Laet lauloi, ukset ulvoi,
Kaikki ikkunat iloitsi,
Kiukoa kivinen liikkui
Patsas patvinen pajatti.“

Y. B.

Viihkielinen karjalainen kantele.

MITENKÄ YHTEISTOIMINNAN KAUTTA KÄSITEOLLISUUTTA JA KOTITYÖTAITOA MAASEUDUILLA OLISI KOHOTETTAVA *).

Kirj. Yrjö Blomstedt.

I.

Kansallisen herätyksemme alkuaikojista asti on varsin vilkas toiminta rahvaan sivistämiseksi ja sen taloudellisen aseman parantamiseksi ollut havaittavissa. Kierto- ja kansakoulut, maanviljelyskoulut, käsityö-, metsänhoito- ja teollisuuskoulut, kansanopistot, mitä ovat nämä tarkottaneet muuta, kuin mainittuja yhteisen kansan kohottamispyrintöjä sen entisestä avuttomasta tilasta. Samallai-

nen käytännöllisempi päämaali on ollut K. Talousseuralla, maanviljelys-, maalais- y. m. seuroilla, ja viimeksi Pellervolla. Monenlaiset maanviljelys-, käsityö- y. m. näyttelyt, nekin ovat samaa asiaa ajaneet. Paljon on siis yhteistyössä tehty säätyläisten puolelta ja rahvaan keskuudessa huonompiosaisten hyväksi. Avuliaasti on valtio kannatustaan kaikkialle antanut.

Me tiedämme, että maanviljelys on yksi kaikkein tärkeimpiä kansamme elinkeinoja, mutta tiedämme myös vereksistä kokemuksista, että tämä kansan taloudellisen aseman tukipylväs saattaa pahasti horjua, kun luonnon kova koura siihen käsiksi käypi. Ei auta odottamattoman hädän tullen maanmiestä korkeaa sivistys, ei maanviljelysoppi, ei uudenaikaisimmatkaan koneet ja yhteistoiminta-aatteet korven raatamisessa, ellei hän omassa itsessään tunne käytännöllisyyden taitoa, ellei hän saata luottaa oman kätensä yleisempään kykyyn ja voimaan. Lukemattomat ovat muutkin kansalaiset, jotka kadotettuaan kaiken omaisuutensa ovat pakotetut *kättensä työllä* itsensä ja perheensä elättämään, monet ovat ne hyvinkin kouluopin saaneet meikalaisista, jotka esim. Amerikassa uutta huokeatöisempää elämää itselleen etsiessään saavat kun saavatkin siellä turvautua yksinomaan käsiensä varaan. Tällöin kysytään kaikilta näiltä, onko todella heidän *kätevyyksyöksensä* ja *keinotaidollinen kekselijäisyytensä* niin kehittynyt, että voivat kilpailua kestää.

Käsityötaito on tarpeellinen kaikilla elämän aloilla: se tarjoaa aina omistajalleen enemmän tai vähemmän kehittyneen yleisen kätevyys- ja käytännöllisyyden. Katsokaammepa tällä kertaa missä tilassa yhteisen kansan käsityötaito ja yleinen käsiteollisuus nykyisin ovat ja, mitenkä niitä mahdollisesti voitaisiin parhaiten kehittää.

On paljon sekä yksityisesti että julkisesti puhuttu ja valitettu, että kansamme yleinen kätevyystaito olisi taantuvassa tilassa, tai ei ainakaan osottavan huomattavaa edistystä. Se on nähtykin monissa paikallisissa ja yleisissä näyttelyissä, se nähdään myös joka päivä

*) Tämä kirjoitus on täydennys esitelmästä, joka pidettiin Keski-Suomen paikallisessa käsityönäyttelyssä Jyväskylässä Toukok. 30 ja 31 p:nä 1902.

suurimmaksi osaksi niissä tuotteissa, joita meillä kansan kotitöinä kaupaksi tarjotaan, taipa vielä pahempi, havaitaan siinä, että yhä harvemmaksi käy kotimaisten kansankäsitöiden esiintyminen maanviljelyksen, talouden ja yleensä kodin käytännössä. Käsateollisuus- ja maanviljelykokouksissa asiain tilaa alati valitetaan. Yksityisten työmiesten epäkäytännöllisyyttä ja taitamattomuutta valittaa rakennusten ja työn teettäjät ja samaan valitusvirteen yksityishenkilöt kuorossa yhtyvät. Tunnettua on esim., että harvassa maalaistalossa isäntämies enää saa renkejään tekemään maanviljelyksessä ja metsätöissä tarvittavia työ- ja ajokaluja. Emännät eivät saa, kuten ennen, kotitaloudessa tarpeellisia puu- y. m. astioita ja huonekaluja tehdyksi omassa talossa. Lusikasta ja kauhasta, kiuluun ja korvoon asti ovat kaikki muualta ostettavat. Kaupunkilaisemäntien suusta kuulet saman valitusvirren: et saa hinnalla millään torilta edes vesisaavia saatikka voipyttyä ostetuksi ja jos joskus saatkin on tavara usein kelvotonta käytäntönsä. Sama valitettava asiain tila, joka kotiteollisuuden alalla on olemassa, havaitaan suureksi osaksi ammattikäsateollisuudessamme. Koti- ja ammattikäsateollisuuden tuotteet osottavat useimmiten, että kansan luova henki, keinollinen käsityötaito ja kauneusaisti eivät ole kyenneet aikaansa seuraamaan, luomaan teoksia, jotka ulkomuotonsa, käytännöllisyytensä tai hintansa halpuuden puolesta voisivat kilpaila ulkomaisten ja kotimaisten suurteollisuuden tuotteiden kanssa. Näin ovatkin kotityöt ja käsateollisuus joutuneet miltei kokonaan tehdasteollisuuden alamaisiksi, eivätkä näy kykenevän nousta edes entiseen tilaansa, saatikka edemmäksi edistyä. Näin käyvät olot yksityisille työntekijöille, tilallisille maalla ja käsateollisuuden harjoittajille kaupungissa yhä epäsuotuisimmiksi, sillä sitäkään tavaraa, jota valmistetaan, on vaikea saada myödyksi, semminkin kun ei ole teosten kaupantvälittäjiä tai kauppamatkustajia, kuten tehdasteollisuuden suuria kapitaaleja liikuttelevilla yhtiöillä.

Mutta paitsi taloudellista tappiotilaa, johon yhteinen kansa, yksityiset kotityön tekijät ja käsateollisuuden harjoittajat näin voivat joutua, liittyy tähän asiaan muitakin seikkoja, jotka ovat omiansa huolia herättämään. Tehdasteollisuus, jonka palvelukseen yhä enemmän kansaa liittyy, vie maaseudun rauhallisista ja monipuolisesti kehittävästä oloista pois parhaan osan työvoimia. Ja millaiseen tilaan joutuvat sitten useat asianomaisista työmiehistä? Itse he kyllä aikansa voivat ansaita riittävän elatuksen ja omata etevänkin koneellisen taidon suorittaa yksipuolista tehtäväänsä toimeensa. Mutta mitenkä on heidän oman yleiskehityksensä ja mitenkä heidän perheensä, lastensa keinotaidollisen kehityksen laita useimmissa tapauksissa? Mitenkä voivat tehdastyömiehet tulla toimeen, jos tehdas seisattuu, kun kykenevät tekemään vaan yhtä työtämpua? Työntekijän ollessa pakotettu yhtenä tehdasliikkeen rattaana tekemään yhtä ja samaa työtä, harjottamaan koko elämänsä läpi aina samaa yksitoikkoista, ajatuksetonta tehtävää, tukahtuu hänessä persoonallisen kehityksen ja

kätevyyystaidon mahdollisuus. Vai mitä sanottaisiin selaisesta äärimmäisyyteen asti palotellusta työajaosta, jossa — esim. nuppineulatehtaassa — henkilön koko elämäntyö supistuu yhteen ainoaan yksitoikkoseen tehtävään, nupin kiertämiseen neulan päähän? Tokkohan tämä työ juuri on omiansa kehittämään työntekijän omaa henkistä pääomaa? Usein tehtaissa on valmiin tavarain lajittelutyö sitä laatua, että työntekijällä vain yksi ruumiin jäsenen liike, nim. oikean käden ojenteleminen, tulee käytäntöön. Eipä tämä voi muuta, kuin kutistaa kätevyystaipumusta ja tykkänään tympästä aivojen kehitystä. On huomattava myös varjopuolet siinä, että perheenisä ja -äiti päivät pitkään kesät, talvet viipyvät tehtaissa; kotiolothan siitä kärsivät monessa suhteessa. Kodissa sitä vastoin on kotiaskartella suuri kasvattava merkitys. Kotityössä ja käsateollisuusliikkeessä voi usein saada sopivaa tilaisuutta lukemiseen ja pakinoimiseen hyödyllisistä, kehittävästä asioista sekä rattosammin työaikaa viettämään, kuin melskeisessä konetyössä. Näin yhdistyy edellisessä hupi hyötyyn, työ käy rakkaammaksi, yleisen kehityksen ja sivistyksen mahdollisuus on suurempi. Lapset kotityössä saavat kehittyä vanhempainsa kasvojen edessä, mutta usein tehdaspaikoissa joutuvat he ympäristöön, joka on enemmän tai vähemmän pilaantunutta. Kotityöt ovat omiansa vaihtelevaisuudellaan ja monipuolisuudellaan harjoittajaansa vielä yleisemmin kehittämään, siinä kun koko perhe, lapset, nuorukaiset, keski-ikäiset ja vanhuksat saavat tilaisuuden kykyjensä mukaiseen työskentelyyn. Arvaamattoman tärkeätä on, että lapsen kyvyt jo varhaisella iällä saavat yllykettä toimintaan ja että käsien taidollinen käytäntö on tilaisuudessa harjaantumaan, että lapsi oppii panemaan arvoa kätensä työlle. Varsinkin juuri köyhemmän kansan on aikaisin opittava luottamaan oman käden voimaan ja pitämään sen työtä arvossa.

Viimeisinä aikoina on meidän maassa, kuten muualla, herännyt erikoinen harrastus käsateollisuuden kohottamiseksi milteipä joka alalla. Käsityötaitoa on koitettu virittää eloon sekä säätyläisten kodeissa että maalaistiloilla. Yksityisiä käsityöntekijäin valmisteita on vähin yritetty jalostaa ja levittää niitä kauppoihin. Ammattikäsateollisuuteen on puhallettu uudistusta parantelemalla malleja, tekotapaa j. n. e. Mutta varsinaista yhtenäistä, vaikuttavampaa suunnitelmaa ei ole ollut, eikä käsateollisuus ole jaksanut kohota arvoonsa siihen määrään, että olisi voinut voittaa tehdasteollisuuden tuotteet, jotka osaksi paremmuutensa ja etenkin halpuutensa vuoksi ovat olleet halutumpaa tavaraa. Olemme lisäksi ainakin taiteellisemmassa käsateollisuudessa ulkomaista jäljellä ja kehittyneempää ja aistikkaampaa ulkomaista taideteollisuutta le-

viää suuret määrät keskuuteemme.

Ulkomailla onkin sängen paljon tehty koti- ja ammattikäsityön sekä taideteollisuuden hyväksi. Maisissa sellaisissa, joissa varsinainen kansan kotiteollisuus on säilynyt alkuperäisellä kannalla talon ja perheen piirissä, on koitettu kaikilla keinoilla säilyttää ja kehittää kotitöitä tekevän ja aistikkaisuuden puolesta

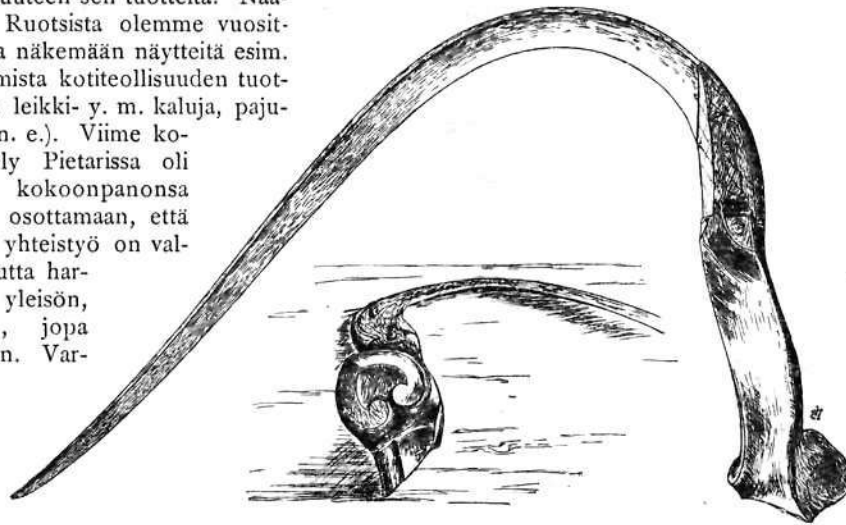
Vanhaa Keski-Suomalaista tuohiteollisuutta. Jyväskylän seminaarilaisten kansat. kokoelmista.

sekä vetää julkisuuteen sen tuotteita. Naapurimaastamme Ruotsista olemme vuosittain tilaisuudessa näkemään näytteitä esim. Taalaalaisten somista kotiteollisuuden tuotteista (sorvattuja leikki- y. m. kaluja, pajuja lastukoreja j. n. e.). Viime kotiteollisuusnäyttely Pietarissa oli suurisuuntaisen kokoonpanonsa kautta omiansa osottamaan, että siellä järjestetty yhteistyö on valalla kotiteollisuutta harjoittavan kansan, yleisön, maalaishallinnon, jopa valtionkin kesken. Varsinkin kunnallishallinto, semstvo, on tarkasti suunnitetuilla toimillaan kehittänyt kansan käsityö-oloja, sen taloudellista

tilaa parantanut. Itävallassa on valtion huomio erityisesti kohdistunut kansan käsiteollisuuteen, joka monin paikoin, kuten Böhmissä, Mährissä, Tiroolissa, Kärntissä ja Krainissa on osaksi kansan pääelinkeino. Teollisuustarkastajain noita oloja käsittelevät kertomukset, jotka ovat julkaistut viime vuosina kolmessa paksussa nidoksessa, osottavat että täydellinen järjestelmällinen suunnitelma on johtanut käsiteollisuusolojen tutkimista. Ne samalla näyttävät, mitkä äärettömät aarteet näillä kansoilla on olemassa kotiteollisuudessaan. Tunnettuja ovat kaikille Saksan ja Sveitsin kansan kotiteollisuuden valmisteet, joita miltei joka kaupassa kaupungeissamme tavataan. Kaikkia näitä ja osaksi järjestettyjä ulkomaisia oloja tulisi meidän silmällä pitää ryhtyessämme oman maan kotiteollisuusoloja kehittämään.

Katsastaessamme kehittyneemmän käsiteollisuuden eli n. k. taideteollisuuden tilaa ulkomailla, tulemme huomaamaan, että viime aikojen uuraat ponnistukset ovat suuria edistysaskeleita aikaan saaneet joka taholla, semminkin Englannissa.

Suunnan antajana tuolle mahtavalle liikkeelle, joka viime vuosisadan keski- ja loppupuolella on puhallellut uudistuksen henkeä sivistyneen Euroopan taiteellisempaan käsiteollisuuteen, on pidettävä Englantilaista taiteilijaa John Ruskinia. Hän ensinnä kajahutteli hätähuutoa taiteellisen maun häviämisen käsiteollisuusesineissä. Tehdasteollisuus oli halvoilla, taiteellisessa suhteessa epäkelvoilla teoksillaan pilannut yleisön ja työntekijän aistin. Hän lausui etenkin syvän halveksumisensa höyryn ja koneitten ihmisen terveellistä kehitystä turmelevaa voimaa vastaan. Hän herätteli henkiin vanhaa kotoista teollisuutta, harrastaen työväen ja yhteistoiminta-atteen edistystä. Mutta hän jäi tosin vain teoreetikoksi, jonka aatteen toteuttamisessa toinen englantilainen William Morris uuden uran kyntäjänä on mainittava. Morris oli käytännön mies, joka todella sai luoduksi englantilaiseen käsiteollisuuteen taiteelli-

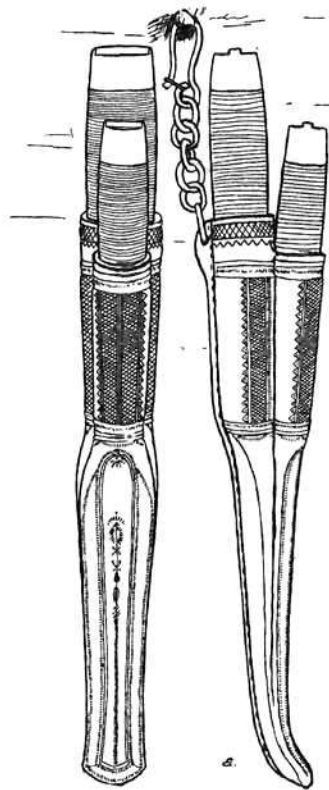

Leikkuusirppi vasikiheloineen.

Saarijärven mallia.

taiteilijain Burne-Jones, Madox Brown ja Rossetti. Tämä yhteistoimintaliike vaikutti syvästi yleiseen taideteollisuuden uudistukseen. 1884 siirsi Morris haltuunsa joutuneen liikkeen erääseen Lontoon läheiseen luostariin, lopettaen samalla tehtaasta kaiken konevoimalla työskentelyn. Tässä oli taideteollisuuden alku, joka kehittyi nopeasti, sitte kuin useita taiteilijoita ja käsityöläisiä v. 1883 muodosti yhteisen yhdistyksen asian edistämiseksi. Yhdistys asetti julkisesti näytteille taiteellisia käsityöteoksiaan ja näin lähti maista uudesta englantilaisesta taidesuunnasta ympäri Euroopan kiertämään. 1885 perusti 23-vuotias Ashbee „Guild of Handicraft“ nimisen käsityöseuran, jonka jäsenet — alkuaan vain 3 nuorta miestä, — olivat osallisia yhteisestä työstä ja yhteisestä voitosta. Sitten luukuisista työmiehistä muodostui täydellinen kooperatiivinen käsiteollisuusliitto. Tämän sadat oppilaat lähtivät ympäri Euroopan jatkamaan aloitettua käsiteollisuuden ja kotitaitteen uudistamista, joka nyt suuntautui kaikille kodin ja yhteiskunnan aloille. Sellaiset luovat nerot, kuin esim. van de Velde Hollannissa ja Eckman Hampurissa, tai Munthe Kristiaaniassa muita tässä mainitsematta, ovat teoksillaan selvää selvemmin näyttäneet, mikä arvo on käsiteollisuudella, jossa taiteellinen aisti yhtyy käytännölliseen työhön. Itsestään selvää on, mitä etuja on tuollaisissa käsiteollisuuspaajoissa valmistetuilla esineillä, esim. tavallisen tehdasteollisuustuotteen rinnalla. Kun työntekijä valaa oman yksilöllisen leimansa esineeseen, jonka hän omin käsin valmistaa, ikäänkuin aateloittuu koko teos ja on sillä silloin pysyväinen arvo, joka kestää kilpailun samalaisen suurteollisen tekeleen kanssa. Onpa tässä myös huomattava, että esinettä tarvitseva tilaaja tällaisesta „tehtaasta“ on tilaisuudessa saamaan mielensä mukaisen taide-työn.

Englannissa syntynyt uusi käsiteollisuussuunta on jo, kuten sanottu, levinnyt ympäri maailman. Turiinin viime kesäinen käsiteollisuusnäyttely, josta näyttelystä tehtiin tässäkin leh-

Tupekset (tuohi- ja messinkipäisine puukoineen). Tehty kotityönä Viitasaarella.

dessä aikoinaan selkoa, oli omiansa osottamaan, mitenkä nopeasti ja pitkälle uudistus jo on taiteellisessa kotiteollisuudessa kehittynyt. Meilläkin Suomessa on jo ainakin jotakin tehty tähän suuntaan ja saatu aikaan osaksi suuriakin tuloksia. Monen taiteilijan ja arkkitehdin luomat taideteollisuusesineiden piirrookset tai valmiit teokset sitä osottavat ja Porvoossa taiteilija, kreivi Louis Sparren perustamat käsityöläisliiketoimintat ovat jo näyttäneet laakereita ulkopuolella oman maan rajojen.

* * *

Ensimmäisenä ehtona, että meidän omassa maassa elpyneet harrastukset kansan kotiteollisuuden ja ammattikäsityöläisyyden hyväksi johtaisivat todellisiin hyviin tuloksiin, olisi varmaankin järjestetty yhteistyö. Laaja osanotto olisi suotava. Suunnan antavain taiteilijain ja säätyläisten taideteollisuusriennot olisivat johdettavat yhteyteen maaseudun kotiteollisuuden valmistajain ja ammattikäsitöiden harjoittajain työn kanssa. Sillä maaseutu pysyy muuten vieraana uusille aatteille ja kehityksestä erillään, ellei sille ojenneta auttavaa kättä. Pitäisi välttämättömästi ryhtyä tositoimiin, ei ainoastaan kaupunkien, vaan myös maaseudun ammattilaisten keinotaidollisen ja taiteellisen käsityön kohottamiseksi. Lisäksi olisi entistä enemmän huomiota luotava yksityisten kotiteollisuuden harjoittajain, talollisten työssä olevien renkimiesten, palvelijattarien, torpparien ja itsellisten käsityötaidon parantamiseen. Mainittavampaa ei itse käytännössä ole tehty kansan taideainon kohottamiseksi, joka niin läheisesti liittyy tähän käsityöläisyyskysymykseen. Ei ole mitään varsinaisesti järjestettyä johtoa tai avustusta kansan käsityöläisten myyntiä varten j. n. e. Palkitaan kyllä käsityöteoksia kaikellisissa näyttelyissä valtion varoilla, mutta kuosien ja tekotavan kehittäminen jätetään kunkin yksityisen tehtäväksi. Harvoja yksityisyrityksiä lukuunottamatta ei ole suoranaisempiin toimenpiteisiin itse rahvaan omassa keskuudessakaan ryhdytty olojen parantamiseksi. Ja tuskinpa todella on edes oikeata tietoa siitä millaisella kannalla käsityöläiset kullakin paikkakunnalla oikeastaan ovat. Vasta hädän tullen, asiain tila havaitaan. Kun esim. maanviljelys ei ole hallan tuottaman katoa vuoksi tarpeellisia vuodentuloja tuottanut, kun niityt ja pellot ovat vesitulvan käsiin joutuneet, huomataan vasta, ettei apua löydy ainakaan omassa voimissa. Varakkaammat käyvät istumaan kädet ristissä parempaa aikaa odotellen, köyhät käyvät kerjäämään. Käsityöläinen, jonka teokset eivät mene kaupaksi paikkakunnalla, ei keksi keinoja niiden myymiseksi, eikä yritä teoksiaan parantelemaan. Työmies, jolta työ on loppunut varsinaisella ammattialallaan, tai tehtaalainen, joka kovina aikoina, tehtaan esim. vararikoon jouduttua, jää joutilaaksi, ei yritäkään kykenemättömyytensä vuoksi muuhun, kuin yhteen työlajiin tilapäisesti kotityön avulla elättämään perhettään, vaan turvautuu yhdistysten apukassoihin. Asiain tilaa ei erikoiskohdissaan tunneta, eikä tehdä kokeitakaan, niiden selville saamiseksi tai itse ryhdytä käytännöllisiin toimiin oman tilan todelliseksi auttamiseksi. Valtion puolelta toimeenpannut hätäaputyöt: maanteiden teko, valtaviemärien kaivuu tai kotiteollisuustuotteiden valmistaminen hädänalaisilla paikoilla ei auta muuta, kuin hetkellisesti. Ainoa, mikä auttaisi, olisi oma apu ja yhteistyö. Mutta siihen niin aniharvoin turvaututaan. Yhtä tärkeä, kuin on yhteis- ja osuustyö varsinaisen maanviljelyksen tuotteiden ja tarpeiden myynnin ja oston suhteen, yhtä tärkeä on se kansan käsityön kohottamiseen nähden. (Jatk.)

SUOMALAISIA LUONNON-VÄRIRESEPTTEJÄ.

(Jatk.)

Harmaata: 1 \mathcal{H} lankoja keitetään ensin vihtrilja-vedessä, jossa on vihtriljaa 30 gr. Sitten varsinaisessa liemessä, joka saadaan siten, että sianpuolukkoja (*Arctostaphylos uva ursi*) lehtineen ja varsineen keitetään vedessä. Seoksen siilattua pannaan siihen langat, joita kiehutetaan $\frac{1}{2}$ tuntia. Värjättävät saa joko vaaleammiksi tahi tummemmiksi sen mukaan kuinka paljo panee vihtriljaa.

Ruskeata: Hienoksi hakatuita lepänkuoria keitetään $\frac{1}{2}$ tuntia vedessä. Kuorien siilattua pannaan langat liemeen, jossa saavat kiehua siksi, että värjättävät näyttävät kylliksi tummilla. Lankojen pitäisi ennestään olla keltaisia.

Vaaleanruskeata: Hienonnetut vanhat, kuivat petäjänkävyt kiehutetaan tunnin ajan vedessä. Seoksen siilattua pannaan liemeen vihtriljaa ja tämän jälkeen langat, joita keitetään $\frac{1}{2}$ tuntia. Vasta kun seos on jäähtynyt otetaan langat pois. Virutetaan kuivamaan.

Ruskeata: Tuhkasta tehtyyn lipeään ja vihtriljaveteen kastetaan langat: ensin lipeään, sitten vihtriljaveteen. Tätä voi jatkaa 1—4 tai vieläkin useampaan kertaan senmukaan, kuinka tummaa tahtoo.

Ruohoväristä vihreätä: Tavallinen syls kukkivia kanervia keitetään 2 tuntia 15 l. vedessä. Teoksen siilattua pannaan liemeen pari gr vaskenruostetta ja resiljaa sen mukaan, kuinka tummaksi tahtoo. 1 \mathcal{H} lankoja keitetään sitte tässä seoksessa 1 tunti, jonka jälkeen langat virutetaan kuivamaan.

(Mäntsälästä koottuja väritapoja.)

Tähän kirjoitusjaksoon toivomme me jatkoa saavamme loppumattomiin arvoisilta lukijoiltamme ja suosijoiltamme, jonka takia me rohkenemme heidän puoleensa kääntyä nöyrällä pyynnöllä ja kehotuksella, että kukin heistä keräisi samantapaisia kotipuoleltaan ja lähettäisi niitä meille osoitteella: Suomen Teollisuuslehden toimitus, Helsinki, Vladimirkatu N:o 1.

KOTITAIDE (A) IV:nen SISÄLLYS.

KIRJOITUKSET:

MERKKIMIEHIÄ KOTITAITEEN ALALLA
H. William Morris ja hänen tehtaansa,
J. K.

KANNEL KOTITAITEILIJAN KANSALIS-
SOITIN, Y. B.

MITENKÄ YHTEISTOIMINNAN KAUTTA
KÄSITEOLLISUUTTA JA KOTITYÖ-
TAITOA MAASEUDUILLA OLISI KO-
HOTETTAVA, I. Yrjö Blomstedt.

SUOMALaisia LUONNONVÄRISEPP-
TEJÄ.

HÖYLÄNTERÄN HIOMATUKI.

KOTIMAISEN LELUTEOLLISUUDEN KO-
HOTTAMINEN. Sirkka. (Kirjotus lai-
nattu U. Sista).

UUTISIA:

KUVAT:

KAKSI „KÄSITYÖNYSTÄVIEN“ RYIJY-
MATTOA, Väinö Blomstedtin piir-
rustusten mukaan.

KAKSI KANTELEEN KUVAA, Yrjö
Blomstedtin piirtämää.

Tekstikuvia kirjoitukseen „Mitenkä yhteis-
toiminnan kautta käsiteollisuutta j. n. e.“
(A. Tandefeltin ja Edv. Hämäläisen piir-
tämää), sekä „hiomatuen“ kuva.

KOTITAIDE (A) IV.

Arkkitehtuuri-

ja käytännöllinen

Rakennustoimisto

Usko Nyström
Petrelius - - -

Penttilä - - -

Helsingissä

L. Rantakatu 12

Tel. 20 II.

SUOMEN HALVIN BASKIN PIANOLIIKE — HELSINKI —
SOITINKAUPPA on Aleksanterink. 17.

Perust. 1877. Edustaa kestävimpiä ja kulumattomia pianoina, parhaimman- Perust. 1877.
äänisiä, etevien tehtaitten valmistamia. 6—10 vuoden takuu.

Korjauspaja Pianoja, Urkuja, Viuluja
y. m. varten. Kallotuksia suoritetaan ulkomaisen menettelyn mukaan.

Käytettyjä soittimia vastaanotetaan vaihtokau-
passa ja lasketaan niistä korkeimmat hinnat.

— Telef. — 17 69. —

Pianojen y. m. virityksiä suorittaa huolettavasti

J. A. BASK.

Rakennustakeita,
Huonekalutakeita,
Työkoneita,
Oyjä ja

Kuivia ja öljyllä kierottuja
Värejä,
Lakkavernissoja y. m.
halvimpiin hintoihin

J. NYSTRÖM'illä.

K. H. Renlund

HELSINKI.

Suurin varasto Jonas & Colwers'in teräkaluja
niinkuin:
(Lasisilmä-merkki)

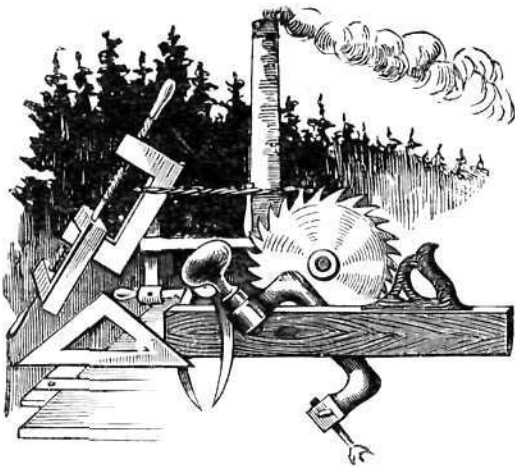
Höylänteriä, Talttoja, Koururautoja, Puu-
veistoteriä, Viiloja, Raspia y. m., y. m.
Myöskin Amerikalaisia työ- ja te-
räkaluja tukuttain ja vähittäin

K. H. Renlundilla Helsingissä.

Tilatkaa S. Teollisuuslehti

vuodeksi 1902

Helsingin Puuseppätehdas- Osakeyhtiö

Sähköosoite: Puuseppä.
Telefoni 1355.

Helsingissä
Lastenkodonk. 5

Valmistaa
Huonekaluja,
Konttoorin-,
Kirkkojen-,
Puotien- y. m.
sisustuksia.

Jkkunoita, Ovia, Par-
kettilattioita sekä
kaikkia puu ja nikkaria-
lalla kuuluvia töitä.

Helsingin Uusi Tapettitehdas

Unioninkatu 32 * omist. W. SALVÉN * Unioninkatu 32

Suurin valikoima koti- ja ulkomaalaisia

Tapetteja, Reunuksia, Friisejä, Rullakartiineja ja Linoleumia tunne-

Erityisliike uutuuksia varten. tusti halpoihin hintoihin. Näytteitä ilmaiseksi.

G. W. SOHLBERG

Liike perustettu 1876. • HELSINKI • Liike perustettu 1876.

Läkki- ja Peltiteosten tehdas.

Valmistetaan kaiken muotoisia messinki, vaski, sinkki, y. m. le-
vystä TAIDEHELOITUKSIA, KORISTEITA, ORNAMENTEJÄ piirustusten
mukaan mitä huolellisimmin, RAKENNUS sekä KORISTETAKEITA ynnä
niiden sinkkausta.

Varastossa on valmiina: KYLPYAMMEITA sinkki- ja rautapellistä,
PALORUISKUJA montaa eri kokoa, Andersson'in patentteerattuja ILMA-
VENTTILEJÄ y. m. y. m.

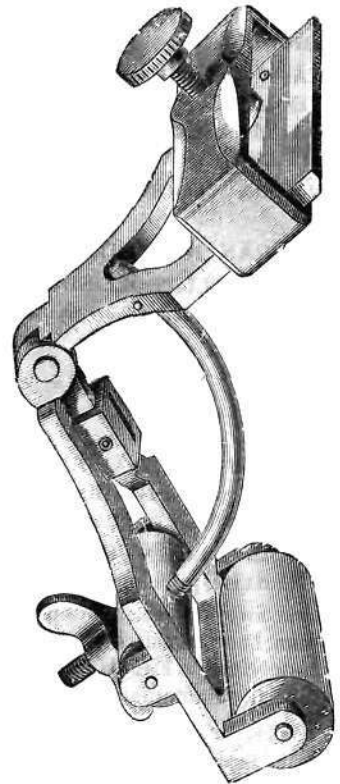
Hintaluetteloja lähetetään pyynnöstä sekä kustannusarvioita.

Työ hyvä.

Hinnat kohtuulliset.

Höylänterän hiomatuki.

HIOMATUKI, uutta laitetta on äsket-
tään ilmestynyt *Julius Tallbergin raken-*
nusainekauppaan Helsingissä. Esitämme
kuvan tästä pienestä tahkossa käytettä-
västä koneesta, joka on osottautunut var-
sin käytännölliseksi. Tämän hiomatuen

muodostaa saranan muotoinen rauta, jonka
toiseen puoleen höylänterä lujalla ruu-
villa kiinnitetään ja toisessa päässä on
pyörivä rulla, joka hiotessa nojaa tahkon
pintaan. Kumpaakin osaa pitää kulmit-
taisessa asennossa toisiinsa vieteriputki,
jota voi kiristää ja höllittää erityisen ruu-
vin avulla. Täten voi tahkottavan raudan
teräpinta saada sen kaltevuusasennon kuin
kulloinkin on tarve. Koneetta saattaa myös
käyttää suorien sorvirautojen ja etenkin
tasatalttojen terotukseen. Se on siis erit-
tään tarpeellinen jokaisen puukäsityöläisen
työpajassa. Yksityiselle tahkomiseen tot-
tumattomalle „kotitaitelijalle“ on se val-
lan välttämätön kapine. Ja jokaiseen käsi-
työkouluun on se hankittava. Koneen (ti-
laajalle lähetettynä) hinta 5 markkaa on
siksi halpa, että sen hyvin kannattaa osta-
taa. Tilausosote on: Julius Tallberg, Hel-
singissä.

Kotimaisen leluteollisuuden kohottaminen.

Tällä otsakkeella kirjottaa eräs nimim.
„Sirkka“ Uudessa Suomettaressa asiasta,
joka on erittäin huomiota ansaitseva var-
sinkin nykyaikana, jolloin työnpuute ja
yleinen hätä uhkaa maatamme. Lai-

naamme kirjoituksen kokonaisuudessa lehtemme, koska se niin läheisesti koskettelee käsiteollisuuden asiaa.

Kirjottaja lausuu:

„On useita elinkeinon aloja, jotka hyvin voitaisiin meidän maassa kehittää tuotaviksi tulolähteiksi, mutta jotka vielä ovat aivan kapaloissaan. Tällainen ala on esim. leluteosten valmistaminen.

Nimeksi sitä kyllä on meillä harjoitettu, mutta enimmäkseen lasten leikkikalut tuodaan vielä Saksasta ja Venäjältä.

Silmäillessään joulunäyttelyissä ja markkinoilla lasten leluvarastoja, tapaa siellä vain nimeksi kotimaisia valmisteita. Ja nämä vähätkin ovat suhteellisesti kalliita, niiden valmistus kun tapahtuu hyvin pienessä määrässä.

Kuopiossa on jo vuosikymmenisen ollut tehdas lelujen valmistamista varten. Sen omistaja aikoinaan sai valtion apurahan opintomatkaa varten ulkomailla. Mutta eipä tämäkään liike liene mainittavasti menestynyt. Valmistus on ollut pientä ja tuotteet jotenkin kalliita, jonka vuoksi ne eivät ole päässeet yleisemmin leviämään. Eikä leluteollisuustaito maassamme sen kautta liene sanottavasti kohonnut.

Myöhemmin on jokunen stipendiaatti muistaaksemme samassa tarkoituksessa ulkomailla oleskellut. Mutta kapaloissaan siltä pysyy leluteollisuutemme. Eivät ole vähäisiä ne summat, jotka lasten leikkikalusta virtaavat vuosittain muihin maihin.

Kiireellinen yritteliäisyys tällä alalla olisi tarpeen. Etupäässä luulisi pahvisten lelujen valmistuksen voivan meillä menestyä. Pahviainetta viemme suuret määrät muuanne, m. m. Venäjälle, josta sadankertaisilla hinnoilla sen ostamme takaisin eläinkuviksi puristettuna. Eikö kenenkään puuvanuketehtaan omistajan mieleen juolahtaisi laittaa tehtaansa yhteyteen pahvisten lelujen teko-osasto? Sopivaa työtä siinä tarjoutuisi naisille ja lapsille ja tuotava tulolähde kotimaiselle teollisuudelle.

Metallisten ja vaatteisten lelujen valmistus ei myöskään muita edellytyksiä vaadi kuin toteuttamista. Voisivatpa ne, samoin kuin puutyöt, tulla varsinaiseksi kotiteollisuudeksi. Pikkumetalliteollisuutta harjoitetaan vanhastaan maassamme useissa paikoin. Moni peltiseppä ja valuri on jo valmistellut metallisia pikkukaluja lastenkin tarpeiksi. Kansamme turhamaisuus vain on syynä, että samantapaisia esineitä mieluummin ostetaan kauppiailta ulkomaista valmistetta.

Se työttömyys, mikä tehdas- ja kaupunkipaikoissa etenkin on keskenkasvuisilla tyttöillä, tulisi melkoisessa määrässä poistetuksi, jos nämä tyttöset johdettaisiin nukkien, vaatepäällisten eläinkuvien y. m. leluteollisuustuotteiden valmistamiseen.

Puusiakin leikkikaluja on viime aikoina vankiloissa sekä hätäaputöinä ja vähin ammattityönäkin valmistettu. Niillä kyllä on hyvä menikki, jos vain tekotavan siiroudesta ja tavarahan huolellisesta kauppaamisesta huoli pidetään. Puisten leik-

J. E. HEDÉN^{IN}

**Urkuharmoni-
tehdas** * TAMPE-
REELLA

Varastossa URKUHARMONIA
koteja ja kouluja varten.

HUOM! Teokset palkittiin Parliisin Maailman-
näyttelyssä vuonna 1900. **HUOM!**

A. Holsti

Takomatehdas

Helsinki, Uudenmaank. 18

Erikisliike rakennustarpeita varten, kuten

— Telefooni 7 67 —

Porras- ja Balkonkikaitaita, Rautaporttia, Rautakoristeita y. m., y. m.

T. JÄRVELÄISEN

Pyytäkää aina hintaluetteloi-
ta!

Kalustot y. m. valmistaa Hietalahden Höyrynikaritehdas.

laatimia uusia mallikokoelmia, mallipiirustuksia, työkalustoja, sorvikoneita ja höyläpenkkiä käsityönope-
tusta varten saadaan tilata joko kokoelmain la-
jalta itseltään tai skateemisen kirjakaupan sekä
Kansanopettajain osakeyhtiön **Walistuksen** kautta.

Häkli, Lallukka ja Kumpp.

— Tukkukauppa Wiipurissa —

suositta muitten tavarainsa ohella
todellisesti hyvää

Teetä,

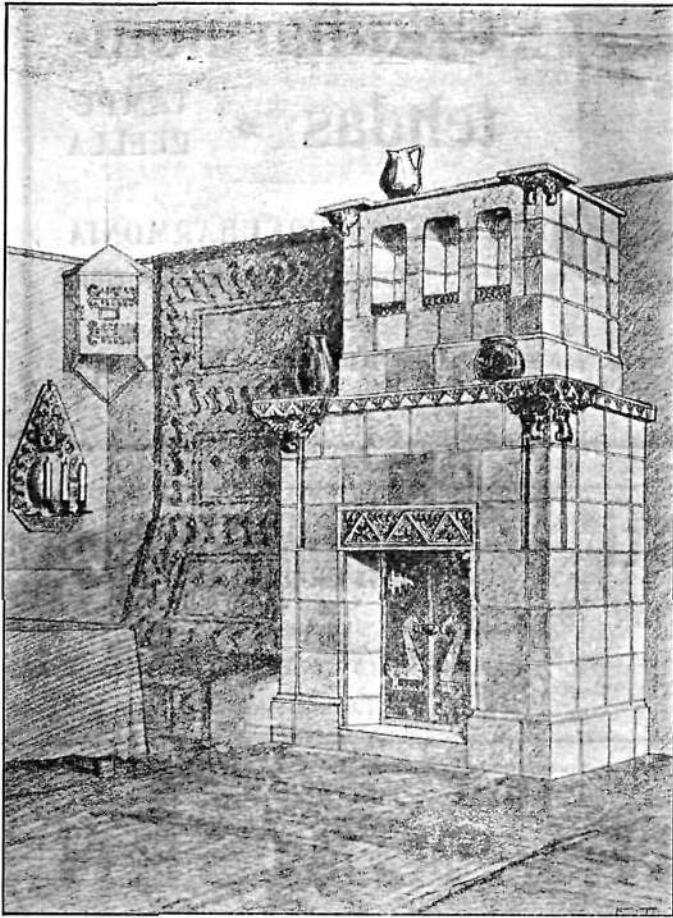
jota on saatavana kaikissa hyvin varustetuissa kauppa-
paudeissa.

 Jokainen käärye on varustettu vieressä olevalla leimalla ja tavaramerkillä, sekä sisältää tutkimustodistuksen.

Wilh. Andsten'in Tehdas Osakeyhtiö

— perustettu 1842. —

Tehdas on vieläkin lisännyt jo ennestään suuremmissa monityylisten kaakeliuuniensa näyttelyvarastoa suurella joukolla somia ja mitä muotikkaimpia, uusaikaisimpia malleja, joihin piirustuksia ovat tehneet maamme etevimmät taiteilijat ja arkkitehdit. Rakentavaa yleisää pyydetään muistamaan käydä näyttelyhuoneustoisamme tehtaalla.

Raitiovanut seisattavat juuri portilla.
Tilauksia suoritetaan nopeaan.
Hinnat kohtuulliset.
Kustannusarvioita pyynnöstä.

**Wilh. Andsten'in
Tehdas - Osakeyhtiö.**

kikalujen valmistamisesta ennen kaikkea tulisi sopivaa puhdetyötä kotiteollisuutena tuhansin koteihin. Samalla ne tulisivat työttömyyttä ja leivättömyyttä poistamaan. Vanhuudestaan on Suomen sydänmailla omien lasten iloksi tehty pärekoristeita kaikenmoisia. Näistä kehittämällä muodostuisi uusia kotimaisia lelukuoseja. Tuohemme ja varpumme ovat niinkään oivallisia tarveaineita samaan tarkoitukseen.

Kauneus-aistin ja kestävyuden kannalta ovat muualta, etenkin Venäjältä tuodut lelutuotteet enimmäkseen pelkkää roskatavaraa. Niiden perin joutuisa ja hutiloiva valmistustapa tekee ne niin heikoksi, etteivät hyvälläkään pidolla monta päivää kestä. Siitä on kylliksi jokaisella kokemusta. Kestävämät ulkomaiset lelut taasen ovat niin kalliita, että vain varakkailla on varoja niitä saada. Leikkikaluja lapsemme tarvitsevat. Mutta turhanpäiväisillä korulaitteilla, jommoisia enimmäkseen kaupassa kulkevat lelut ovat, kasvatetaan helposti turhamaisuutta ja tylsytetään kauneusaistia. Siinä on jo tuntuvia jälkiä jättänyt kansamme luonteeseen venäläinen markkinatavara.

Läheisesti leikkikaluihin kuuluvat myös lasten kuvakirjat, joiden valmistamisessa oikea sekasotku on vallalla. Ulkomailaista, etenkin saksalaisia suurkaupunkija herrasoloja esittäviä, räikeävärisiä kuvakirjoja, joihin toimitetaan kielellisesti kömpelöitä suomalaisia tekstisepustuksia, ilmestyy joka jouluksi kasottain. Kustantajilleen ne tuottavat hyviä rahoja, mutta Suomen lasten kieli- ja kauneusaistia ne turmelevat aika tavalla.

Kotimaista leluteollisuutta on ryhdyttävä suuremmalla innolla elvyttämään. Kirjoitukset ammattilehdissä kiinnittäisivät ammattimiesten huomiota asiaan. Käsi-työtä ja kasvatusta käsittelevissä kokouksissa on asiaa ennemmin ruvettava pohtimaan. Sillä onhan asialla tärkeä kasvatuksellinen merkitys.

Taiteilijamme voivat myös kortensa

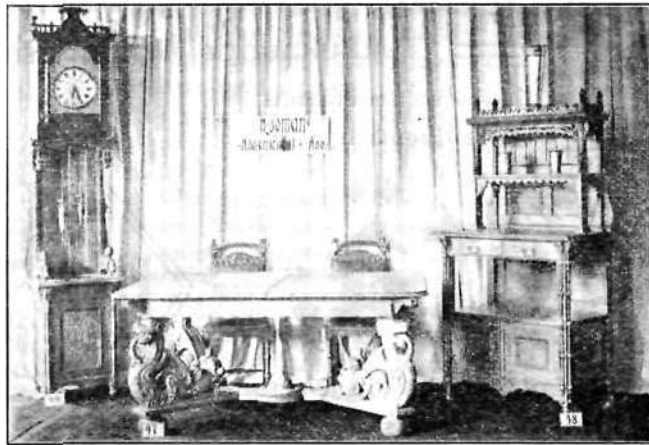
Havanna-Sikari-Tuonti-Liike

-- (Omistaja --
JACOB REINCKE).

City, Aleksanterink. 54 • HELSINKI • Telefooni 40 02. —

Varasto: Koti- ja ulkomaisia sikareja, paperosseja y. m.

☛ Erikoisuus: Kotitekoisia paperosseja. ☚

N. Romanin Höyröpuu- sepäntehdas Zurussa

Huonekalumakasiini ☼ (Perust. 1871)

Helsingissä:

Mikonkatu 4 (Passasi)

sekä **Zurussa:**

Linnankatu 47.

kantaa yritykseen ja kehittää kotimaista ja suomalaistyylistä leikkikaluteollisuutta. Miten kauniita olisivatkaan kansanrunos-toamme ja satujamme esittävät lasten kuvakirja-aiheet sekä kotimaan luontoa ja kotioloja esittävät kuvat. Tällä alalla on jo alku tehtykin; m. m. on rouva Soldan-Brofeldt piirtänyt sellaisia kuvia. Tarvit-sisi vain näitäkin piirroksia painaa väri-tettyinä ja laajemmassa koossa sekä pie-ninä vihkosina. Silloin olisi niillä suu-rempi menekki, ne kun leviäisivät köy-hiinkin koteihin.

Leluteollisuutta kehittämällä voisimme melkolailla kartuttaa teollisuustuotantoa, hankkia työttömille työtä ja kehittää las-tenlelujenkuosia kansalliseksi erikoisalaksi. Eivätkä ketkään tästä muukalaisten tuot-teiden vaihtamisesta kotoisiin olisi niin iloisia kuin Suomen lapset polvi toisensa jälkeen."

UUTISIA.

SUOMEN KÄSITYÖN YSTÄVÄIN julistamaan kilpailuun villakanavalle om-meltavien kolmi-osaisten oviverhojen, häiveompeleilla tai laako-ompeleilla tehtä-vän pöytäliinan sekä sohvatyynyn piirus-tusten laatimisessa saapui, piirustuksia 26 henkilöltä. Oviverhojen piirustuksista on 1:sen palkinnon, 60 mk., saanut nimim. „Jäkälä“, taiteilija G. Engberg, ja 2:sen palkinnon 40 mk., nimim. „Mänty“, myöskin hra Engberg. Pöytäliinanpiirus-tuksista sai 1:sen palkinnon, 40 mk., ni-mim. „S. E.“, neiti Emma Saltzman, 2:sen palkinnon, 30 mk., „Japon“, nti H. Schjerfbeck. Tyynyn piirustuksista sai palkinnon, 25 mk., nimimerkki „Hei“, hra Engberg.

Sitä päitsi pyytää yhdistys seuraavia ni-

Polttakaa ainoastaan alkuperäisiä

„Isänmaa“

paperrossia, jotka valmistetaan hienosta Tur-kin tupakasta. Hinta ainoastann 25 p. laa-tikko.

Tupakkatehdas „Fennia“

— Helsingissä. —

Telef. 26 64.

Karttakaa Viipurilaista jäljennöstä.

KOTITAIDE (A) IV.

Mäkisen Tehdasliike

* Sortavalassa *

valmistaa tunnettuja

Urku- - - -

harmoonejaan

nykyajan taide-
suuntaa vastaa-
vassa ulko-asussa

Kuvallisia
hintaluetteloita
maksutta

Toisena erikois-
alana jo on 20 v.
aikana ollut kaikkien
**käsityön-ope-
tusvälineitten**

valmistus kansa-
kouluille - - - -

Alituiset
varastot

Tupakkatehdas Osakeyhtiö Virginia

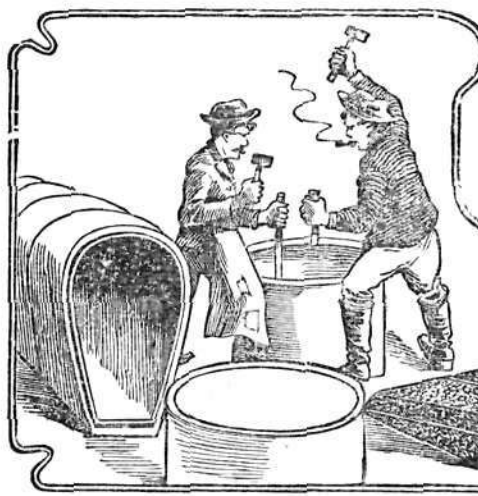
TAMPEREELLA.

Suositta hyviksi tunnetuita teoksian, **paperosseja**: »Union»-, »1900»-, »Virginia»-, »Pynnikki»- ja »Viel' uusi päivä kaikki muuttaa voi» sekä **Pippu-tupakka** »Tampereen vaakuna Prima» ja »Propeerari». — **Huuli nuuskaa.** Valmisteet ovat hienointa turkkilaista tupakkaa.

Kaikki paperossit imukkeilla varustetut. »Tampereen vaakuna Prima'n» polttajat saavat piipun joka 1/1 ja 1/2 kartuusille ilmaiseksi.

UUTTA! „Ideal“ — „Monopol“.

SEMENTTITÖITÄ

suoritetaan yli koko maan. Erittäin ajanmukaisimmat **Viemärijohdot**, lattia-, holvi-, porrasastuin- ja kai-votyöt sekä navetansisus-tukset. Mosaikkitöitä y. m.

Kohtuulliset hinnat.

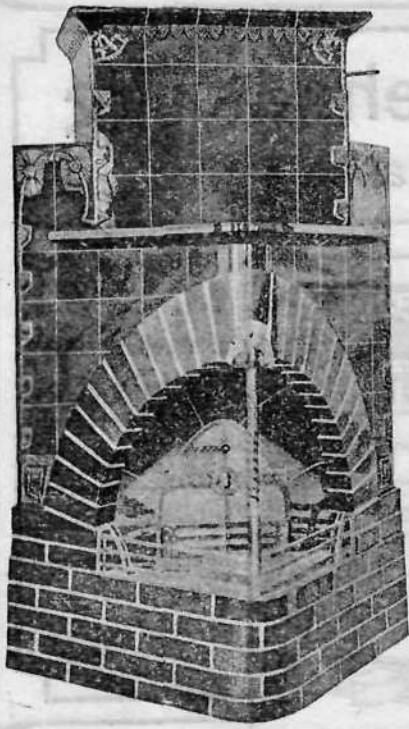
Työn kestävyys taataan.

Nyman & Halonen

HELSINKI,

Tokank. 1.

T. 4 15.

Osakeyhtiö Ruoholahden Kaakelitehdas

Helsingissä.

Valmistaa ja myy kaakeliuunia
mitä moninaisinta lajia.

Joukko uusia mallia, joita ovat
piirtäneet useammat
suomalaiset arkkitehdit.

Kuvallisia hintaluetteloja pyydetäissä.

Konttori: Ruoholahdenk. 26
Puhelin 162.

Tehdas ja Varasto:
Ruoholahdenkatu 21.

mimerkkejä käyttäneitä kilpailijoita ilmoit-
tautumaan, koska yhdistys haluaa ostaa
heidän piirustuksensa. Oviverhopiirustuk-
sien nimimerkit „Rosa“, „Elsa“, „27“ ja
„XXIII“; pöytälinapiirustusten „Pan“,
„Vicia“, „Pekka“, „Grät“, „25“ ja „O“
sekä tyynypiirustuksista „27“ ja „Tyyny“.

VAIVAISHOIDON TARKASTAJA eh-
dottaa maassamme tulevien katovuosien
varalle pysyvämpinä hätäavun toimenpi-
teinä m. m. käsiteollisuusopetusta ja tuot-
teiden levittämistä. Pääkaupungin leh-
dissä olleessa kirjoituksessaan mainitsee
hän, että entisinä katovuosina järjestetyt
käsityöosastot ovat olleet epäkäytännöllisi-
ä ja aikaa voittaan vähäarvoisia, ja sanoo
lopuksi:

— Kuinka toisellaisiksi olisivatkaan olot
muodostuneet, jos näihin töihin aina olisi
yhdistetty sopiva käsiteollisuuden opetus,
jos kansalle olisi neuvottu myytäviksi kel-
paavia esineitä sekä sitten mahdollisimman
mukaan koetettu saada niitä kaupan. Si-
ten olisi hyödyllinen käsiteollisuus vähi-
tellen saattanut muodostua ja jäädä py-
syväiseksi sekä maamme arvoa alentava,
kaikkelaisten ulkomaisten käsiteollisuus-
tuotteiden tuonti samalla rajoitetuksi. Moi-
nen käsiteollisuus niin täällä kuten muis-
sakin maissa kohottaisi köyhemmän väes-
tön hyvinvointia hyvinä vuosina sekä es-
täisi hädän saapumista huonoina aikoina.
Tämä kaikki olisi kuitenkin vaatinut laaj-
empia valmistuksia, kuin mitä ennätetään
suorittaa hädän jo käytyä suuremmaksi.

Viittaamme muuten kirjoitukseen leh-
dessämme, joka koskettelee samaa kansan
käsiteollisuusolojen parantamista laajem-
miltakin näkökohdilta katsoen ja jossa
yleistä yhteis- ja osuustoimintaa ehdote-
taan asian auttamiseksi.

Juho Wirtasen

Jalkineliikessä

3 I. Heikinkatu 3

suuri varasto hyviä
jalkineita. Tilaukset
suoritetaan nopeaan
ja huolellisesti.

K. LINDROTH'in

Koriste- ja Rakennustakeitten-

tehdas Helsinki
T. 2495

Korkeavuorenkatu N:o 6.

Valmistaa takorautatarpeita, niinkuin
kattokoristeita, porraskäytävä-
ja veranda-aitoja, porttia, palotika-
puita sekä kaikkia I:sen luokan sepän-
liikkeeseen kuuluvia töitä esim. Tako-
rautaisia hautaaitoja ja ristiä, puu-
tarhaaitoja, kynttiläkruunuja y. m.

HENRIK EKBOM

Fabianink. 28. — Puhelin 1099.

Verhoilija ja Koristelijä

Höyryhuonekalutehdas

Iso varasto valmista
työtä.

Tilaukset suoritetaan
hyvin ja pian.

Huokeat
hinnat!

Käsityön-opettajia ja

matti-koulussa Sortavalassa,

voidaan saada erilaisiin toimiin

allekirjoittaneen, koulun johtajan välityksellä — Lauri Mäkinen, Sortavalassa.

joitka ovat saaneet tunnollisen
opin-perustan E. Mäkisen am-

Puusepän-ammattilaisia

Kuvallisia hintaluetteloja pyynnöstä.

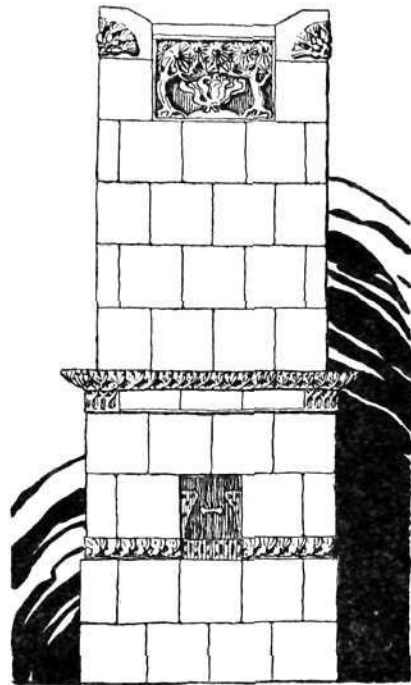
ASIOTSIJAKSI KÄSITYÖTUOTTEIDEN myöntiä varten on otettu ent. pankinjohtaja Karl A. Helsingius.

Hän on käynyt jo keräämässä kansan valmisteita Nilsä, Kaavin ja Rautavaaran pitäjistä. Lokakuun ensi päivänä oli asetettuna Helsingissä Kämpin hotellissa näytteillä suuret määrät mitä erilaisimpia tuotteita. Savon mallisia veneitä. Haapaveden ja Kajaanin kuosisia airoja ja suksia; länkiä, kuokkia, kirves- ja viikatevarsia y. m. y. m. teoksia. Työt ovat olleet näytteillä myös maamiespäivien näyttelyssä Kuopiossa ja sanoo niistä U. Savon kirjottaja, että „kokoelma herättää huomiota töitten hyvyyden vuoksi, joka todistaa, että taitavat työmestarit ovat ohjanneet mainittuja hätäaputoista. Työn laatu antaa täyden aiheen toivoa, että ne, jotka kerran on opetettu niin hyviä töitä tekemään, voivat vastaisuudessa omin voiminsa ansaita elatuksensa.“

IKÄVÄ KUOLEMANTAPAUS. Berliinin lehtien mukaan on arkkitehti Patriz Huber näinä päivinä päättänyt päivänsä itsemurhalla. Vainaja oli yksi niistä seitsemästä nuoresta lahjakkaasta taiteilijasta, jotka Hessenin suurherttua oli kutsunut taiteilijasiirtolaansa Darmstadtissa. Hänen huonekalukoristuksensa ovat herättäneet suurta huomiota „uuden tyylin“ suosijain joukossa Saksassa. Vainaja oli vasta 23 vuoden ikäinen. U. S.

Kuten tunnettua, on tuo edellämainittu taiteilijasiirtola merkittävimpiä ilmiöitä uudemman taideteollisuuden alalla. Siellä olivat taiteilijat tilaisuudessa vapaasti, varoista riippumatta, luomaan kukin oman henkensä leiman koko kotiinsa. Huvilat, sisäkoristeet, huonekalut, talouksesineet, kaikki ovat siellä pienimpiin erikoiskohtiin asti näyttämässä näiden henkilöiden yksilöllistä taidemakua ja keksivää neroa. Sillä todellisen neron tuotteita ovat useimmat Darmstadtin „Kunstlerkolonian“ teokset, etupäässä Josef Olbrichin, joka muuten lienee koko tuon kolonia-aatteen keksijä.

Patriz Huber-vainaja näyttää olleen erittäin taitava piirtäjä, varsin nerokas huononaihe-koristeiden keksijä ja erittäin mu-

Turun Kaakelitehdas

Näyttely-Varasto Helsingissä
Iso Rooperlinkatu 25.

Myy halvalla aivan uusi mallisia kotimaisten arkkitehtien piirustusten mukaan valmistettuja uunia sekä saleja ja ruokasaleja että jokapäiväishuoneita varten.

Suomen Käsityön Ystävät

Unionink. 23 (kauppatorin kulmassa)

Telef. 22 20.

Toimittaa kaikenlaisia **koruompelu-** ja **kutomatöitä** ja antaa opetusta **gobeliini-, kuva-** ynnä **muissa kutomistavoissa.**

OSAKEYHTIÖ AGROS

HELSINKI.

Nahka-
Balata-
Kameelinkarva-
puuvilla-

öljyjä ja voiteluaineita.

Tivisteitä y. m. y. m.

OSAKEYHTIÖ AGROS

HELSINKI.

* Konetarpeita *

* Konetarpeita *

Nikolaink.

-- 15 --

JOHN ERICSSONIN

Puhelin

- 2536 -

Huonekaluliike, Puuseppä- & Verhoilijatehdas

Valmistaa huonekaluja ja huonesisustuksia.

Korjaa: vanhoja sekä anttiikkisia huonekaluja.

Valmistaa matrasseja ja päällystää huonekaluja.

Varasto alkuperäisiä huonekaluja. Laatii piirustuksia ammattialaansa kuuluville töille.

Pianiinoja

saadaan nyt suoraan Pianotehtaasta „Hellas“. Koetatakaa ja verratkaa. Taataan parhaiden ulkomaalaisten vertaiseksi. Käytettyjä soittokoneita korjataan.

Kunnioituksella:

HELLAS OSAKEYHTIÖ.

Antinkatu 43. — Telef. 3774.

Arabian Tehdas

suosittaa Pariisin maailman-
näyttelyssä v. 1900

* kultametalilla *
* palkittuja *
kaakeli- ja takkauunia. * *

Suuri valikoima mallia
löytyy varastossa ja uusia
tehdään tilausten ja h:rojen
Arkkitehtien piirustusten mu-
kaan.

S. Svensk'in Rääätäliliike

Yrjönkatu 16. * Puhelin 22 97.

V. W. HOLMBERG

Ludvigink. 5 * HELSINKI * Puhelin 21 21

Kuvallisia hintaluetteloja
ilmaiseksi.

Tekee kaikenlaisia hienompia käsintaottuja, painettuja, puristettuja sekä valettuja metalliteoksia kuten

Rakennuskoristeita ja Huonekalujen silotuksia, Uunin ovia, Saranoita, Kahvoja y. m. kuparista, messingistä ja raudasta

Kansallispuku- ja Teatteri-koristeita, Haarniskoja, Kypäriä, Kilpiä y. m. metalli levyteollisuuden alaan kuuluvia töitä.

Viitaten 27-vuotiseen ammattikokemukseen ja hyvin varustettuihin työaseihin toivon voivani tyydyttää suurimpiakin vaatimuksia alallani.

HUOM.! Varastosta kuparisia ja liikkisiä keitto- ja talousastioita halvimmalla.

kavien, kodikasten huonekalujen luoja. Näissä huonekaluissa ääriivivojen muoto sekä sisäisen aatteen ja konstruktionin keskinäinen sopusuhde silmää miellyttävät. Niissä tapaamme samallaisia piirteitä, kuin van de Velden huonekaluissa, mutta on mielestämme Patriz Huberin teoksissa enemmän siroutta ja eleganssia. Hänen vaikuttavasti piirtämänsä kuvat (suuret mustat pinnat, valkoisten pintojen rinnalla) luovat selvinä eteemme kokonaiset ilmat huonesisustukset Niistä olemme tilaisuudessa näkemään näytteitä m. m. Darmstadtalaisen kustantajan Alexander Kochin julkasemassa, „Innen-Dekoration“ nimisessä, taideteollisuuslehdessä, varsinkin viimeisissä vuosikerroissa. Nähtävästi kadotti Saksanmaa Huberissa yhden etevimpiä uuden kotitaitteensa edustajia.

J. Hirvelän Urkuharmoonitehdas

Tampereella

sulkee täten soitantoa rakastavan yleisön ynnä kansakoulujen johtokuntien suosioon hyvän maineen saaneita ja useissa näyttelyissä palkittuita teoksiansa.

Huom.! Tukholman Taide- ja Teollisuusnäyttelyssä v. 1897 palkittu kunniamerkinnolla. — Hintaluetteloja lähetetään pyydettyä.

Osoite: Vellamonkatu 4, Tampere.
Telef. 7 25.

**SUOMEN VÄRIJÄ
VERNISSETEHTAAN
OSAKEYHTIÖ**

HELSINKI E-ESPLANAADIN KATU 8
VIIPURI KATARIINAN KATU 4
TURKU ISO HÄMEEN KATU 32

VÄREJÄ VERNISSEJOJA
KAIKKIA LAJIA
**EDULLISIN OSTO-
PAIKKA JÄLLEEN
MYYJILLE**

Tapettia ja reunuksia
Suurin vararasto muodikkaita mallia.

Linoleumia.

Lappu ja Pinkkopaperia y. m.
Väriä ja Vernissoja, Siveltimeä y. m.
edullisimmin ja huokeimmin myy

Sanduddin

Tapettitehtaan

Osakeyhtiö

Grönqvistin talossa.

R. E. Westerlund

Pianomakasiini

Helsinki, P. Esplanadinkatu 7.
Puhel. 681.

Suurin Erikoisliike maassamme

Maailman etevimpien tehtaitten
jälleenmyyjä, joista mainittakoon

Steinway & Sohn,
Schiedmayer,
Rud. Ibach Sohn

y. m. y. m.

Julius Tallberg.

Varasto uudenaikaisia huonekaluheloja.

Kullattua KUPARIA, MESSINKIÄ, NIKKELIÄ y. m.

Eri malleja piirustusten mukaan toimitetaan mitä pikimmin Tehtaalta.

ERILAATUISIA HUONEKALUKKOJA.

Rokkolan hyväksi tunnetta PEILILASIA määrättyissä suuruuksissa suoraan tahtalta.

Wernikken

Laajennettavia Kirjakaappeja.

Ei koskaan liian isot,
ei koskaan liian pienet
aina tarpeeksi tilavat.

Nämät amerikalaiset **Jhanne-Kirjakaapit** ovat kokoonpannut **yksineistä**, jotka sovitetaan toistensa yläpuolelle, ja sivuille. * Siten kasvaa kirjakaappi sitä mukaan kuin kirjavarasto. * Ilmativiit lasiovet suojaavat kirjoja. * Ylösnostettuina, liikkuvat ovet automaattisesti. * Mainioimpia kirjakaappeja koteihin, kirjastoihin ja konttoreihin. * Eri suuruuksia, tammesta ja mahongista aina varastossa. *

C. Mannerheim'in Konttori, Helsingissä.

Hintaluetteloja ja prospektejä maksutta pyynnöstä.

Helsingin Lasihionno

suorittaa

Koriste- ja Himmeäksi takkouksia

Peili-, Ikkuna- ja Ovilasia, Ikkunavarjostimia y. m.

HELSINGIN LASIHIONNO Punavuorenkatu
N:o 14.

Kuvitettuja kataloogia ja hintaluetteloja toimitetaan pyynnöstä.

Tampereen Tapetti- tehdas Osakeyhtiö

Kotimaisten ja ulkomais-
ten taiteilijain laatimien

PALKITTUJEN

piirrustusten mukaan
tehtyjä

TAPETTEJA,
FRIISEJÄ

ja
REUNUKSIA

